

FILOZOFIJSKI RUKOPISI NA LATINSKOM JEZIKU FRANJEVAČKE BIBLIOTEKE U KRALJEVOJ SUTJESCI

Serafin Hrkač

Popis filozofijskih rukopisa i onih koji su s njima vrlo tijesno povezani drži se redoslijeda i signature biblioteke. Sadržaj je namjerno opširno naveden da bi čitatelj stekao što potpuniji uvid u rukopis. Brojevi u okruglim zagradama označuju stranicu u rukopisu.

Rk. 1. INTRODUCTIO IN ETHICAM CHRISTIANAM

Opis

Vel. 21 x 26,5 cm, str. 196. Uvezan u šareni masni papir. S unutarnje strane prednje korice piše: E libris P. Philippi Shimich. Stranice nisu numerirane. Ispisane su sitnim slovima i to samo na lijevoj polovici. Na dnu svake stranice uvijek je napisana početna riječ slijedeće stranice. Zadnja stranica je prazna. Rukopis je dobro sačuvan. Auktor mu nije poznat. Pisan je poslije 1813, kako se vidi iz imenâ auktora etike na str. 47.

Sadržaj

Caput I. Notiones praeliminares (1); 1. Duplex inest homini stimulus felicitatis et honestatis diversus quidem, sibi tamen haud contrarius (1); 2. Existit lex rationis practica quae priorem alteri subicere imperat (3); 3. Lex haec practica officiorum expletionem virtutis, moralisque perfectionis consecrationem iubet (4); 4. Eadem ratio primum hominis bonum in virtute completum finemque ultimum in perfectione morali, et beatitudinis congruentis consecutione contineri ostendit (5); 5. Neutrum circa persuasionem de Deo obtineri potest, adeoque religio ad obtinendum finem necessaria est (6); 6. Religio revalata in spe-

cie christiana quam Christus instituendo Ecclesiam per doctores et pastores conservari et propagari voluit.

Caput II. Notio, partes, praestantia, necessitas ethicae christianae (9); 7. Theologia christiana theoretica et practica et nexus utriusque (9); 8. Relatio, praestantia, dignitas ethicae christianae cum philosophia morali comparata (11); 9. Argumentum, divisio, utilitas, necessitas et tractandi methodus ethicae christianae (14).

Caput III. Fontes et subsidia ethicae christianae (17): 10. Ratio naturalis (17); 11. Scriptura Sacra (18); 12. Traditio (20); 13. Subsidia ethicae christianae (23).

Caput IV. Historia litteraria ethicae christianae (24): 14. Obiectum, notio, divisio (24).

Periodus I. a Christo usque saeculum XII. (25): Epocha I. a Christo usque saeculum III. (25), Epocha II. a saeculo III. usque saeculum V. (26), Epocha III. a saeculo V. usque XII. (27).

Periodus II. Aetas scholasticorum a saeculo XII. usque Pratensam reformationem seu saeculum XV. (29).

Periodus III. A Pratensa reformatione usque nostra tempora (31): 15. Scriptores ethicam christianam illustrantes (44), 16. Dotes et officia theologi moralis (47).

Pars I. ETHICA UNIVERSALIS (50)

Sectio I. Moralis hominis natura, actus et regulae eorum (50);

Caput I. Moralis hominis natura, finis, status et dignitas (50); 17. Argumentum capituli (50); Articulus I. Moralis hominis natura (50); 18. Natura hominis in genere (50); 19. Facultates animi humani et quidem a) Facultas cognoscendi (52); 20. b) Facultas sentiendi (54); 21. c) Facultas appetendi (55); 22. Notio voluntatis (55); 23. Affectus et passiones (56). Articulus II. Libertas hominis (58); 24. Libertatis notio, divisio, partes, subiectum (58); 25. Inest homini libertas practica (60). Articulus III. Destinatio hominis indeque oriundus status et dignitas moralis (61); 26. Homo ad convenienter natura sua morali agendum ab auctore suo destinatus est (61); 27. Status et dignitas hominis moralis (63).

Caput II. Actuum humanorum natura et impedimenta (65); Articulus I. Actuum humanorum natura (65); 28. Actuum humanorum notio et divisio (65); 29. Principia seu conditiones actuum humanorum (66); 30. Regula quaequam inde deducta (68). Articulus II. Impedimenta actuum humanorum (69); 31. Impedimentorum notio et species (69); 32. Impedimenta ex parte

intellectus (70); 33. Impedimenta ex parte voluntatis (73); 34. Impedimenta ex parte libertatis (74).

Caput III. Actuum humanorum regulae seu leges (76); Articulus I. Lex in genere (76); 35. Legis et obligationis notio et divisio (76); 36. Requisita legis essentialia (79); 37. Collisio legum (80); 38. Mutatio legum (82). Articulus II. Lex aeterna seu natura (85); 39. Notio (85); 40. Existit lex naturalis (85); 41. Principia cognoscendi leges naturae obiectivum et subiectivum (86); 42. Proprietates legum naturae (88). Articulus III. Lex positiva (90); 43. Divina in specie christiana (90); 44. Humana et eiusdem obligationes in genere (91); 45. In specie ecclesiastica (94); 46. Et civilis eiusque obligationis principia (94); 47. Nonnullae de lege humana quaestiones (97).

Caput IV. Moralitas actuum humanorum et criteria moralitatis (100); 48. Finis boni et mali, item motivi notio et divisio (100). Articulus I. Moralitas actuum humanorum (101); 49. Moralitatis notio (101); 50. Actus humanus deliberatus in individuo indifferens non datur (103). Articulus II. Criterium moralitatis (104); 51. Regulae moralitatem actuum detegendi (104); 52. Regulae moralitatem actuum quoad speciem, numerum, gradum diiudicandi (107).

Caput V. Applicatio legum ad actus morales per conscientiam et imputationem (110); 53. Actuum humanorum meritum, culpa, praemium, poena, item forum (110). Articulus I. Conscientia (112); 54. Conscientiae notio et divisio (112); 55. Regulae conscientiae extra collisionem (115); 56. Regulae conscientiae in collisione (118). Articulus II. Imputatio (123); 57. Notio, proprietates, subiectum, obiectum, fundamentum imputationis (123); 58. Gradus, principium et regulae imputationis (125); 59. Imputatio actuum alienorum (128).

Sectio II. Officia christiano-moralia (133);

Caput I. Officium in genere (133); 60. Officii notio et divisio (133); 61. Finis et motivum officiorum christiano-moralium (134); 62. Collisio officiorum et regulae collisionis (135); 63. Supremum officiorum principium (136).

Caput II. Virtus in genere (140); 64. Virtutis notio et divisio (140); 65. Conditiones virtutis (144); 66. Indoles virtutis christianae (145); 67. Motiva virtutis christianae (150); 68. Virtutis gradus (152); 69. Necessitas virtutis (156); 70. Nexus inter virtutem et felicitatem (160).

Sectio III. Peccata, eorum fontes et remedia (162);

Caput I. Vitium et peccatum in genere (162); 71. Vitii notio et natura (162); 72. Peccati notio, natura, divisio (163); 73. Peccatum grave et leve, mortale et veniale (167); 74. Regulae peccatorum gravitatem diiudicandi (169); 75. Peccatum consuetudinis (172); 76. Distinctio peccatorum (173); 77. Malitia et turpitudine cuiusvis peccati (175).

Caput II. Fontes peccatorum (176); 78. Sensualitas hominis tamquam causa omnis peccati (176); 79. Occasio peccati (177); 80. Tentatio ad peccatum (179).

Caput III. Remedia peccatorum (182); 81. Emendationis moralis notio et elementa atque indoles (182); 82. Cognitio peccatorum (183); 83. Detestatio peccatorum (184); 84. Propositum renovandae vitae (185); 85. Satisfactionis necessitas (186); 86. Necessitas et indoles verae paenitentiae (187).

Index rerum (189—195).

Rk. 3.

PARS II. ETHICAE COMMUNIS

Opis

Vel. 21 x 25 cm, str. 286. Uvezan u šareni masni papir isto kao i rk. 1. Stranice nisu numerirane. Pisan je sitnim i čitkim slovima samo na lijevoj polovici svake stranice. Na str. 279—286 pisan preko čitave stranice sadržaj cijelog djela. Pisala ga je druga ruka. Rukopis je dobro sačuvan. Na dnu svake stranice naznačena je riječ kojom počinje slijedeća stranica. Kada se usporedi ovaj rukopis s rk. 1. nađe se toliko sličnosti (rukopis, pisanje na pola stranice, isti papir i korice, sadržaj koji se nadopunjuje ...) da se skoro sigurno smije zaključiti da su oba od istog autora.

Sadržaj

Pars II. ETHICA COMMUNIS

1. *Ethica communis. Notio et divisio* (1).

Sectio I. *Officia Deo debita eorumque praevaricationes* (1);

2. *Officiorum Deo debitorum notio, divisio et fundamentum* (1).

Caput I. *Officia Deo debita interna et horum proprietates* (5).

Articulus I. *Fides* (5); 3. *Notio fidei in genere, in specie christiana* (5); 4. *Obiectum et motivum fidei christiana* (10); 5. *Proprietates verae fidei* (12); 6. *Fidei christiana officium seu obligatio credendi* (14); 7. *Zelus religionis* (19); 8. *Vitia officio fidei christiana opposita* (20).

Articulus II. *Spes* (28): 9. *Spei notio, obiectum, fundamentum et proprietates* (28); 10. *Officium spei concipiendae* (31); 11. *Effectus spei* 1) *sensus caelestis* (32); 12. 2) *Pia in voluntatem divinam observantia* (34); 13. 3) *Patentia* (36); 14. *Vitia spei christiana opposita* (40).

Articulus III. Charitas (42); 15. Notio eius in genere, in specie christianae, et divisio (42); 16. Proprietates verae charitatis (44); 17. Officium amandi Deum (46); 18. Media et effectus charitatis christianae 1) gratitudo (47); 19. 2) Timor Dei fillialis (50); 20. 3) Studium perfectionis moralis indefessum (51); 21. Devotio (53); 22. Vitia charitati opposita (54); 23. Officia erga Christum (56).

Caput II. Officia Deo debita externa (59). 24. Religionis externae notio, necessitas, indoles et divisio (59).

Articulus I. Precatio (61); 25. Precationis notio, divisio et species (61); 26. Precationis scopus et necessitas (63); 27. Invocatio Dei seu petitio et rogatio (65); 28. Conditiones precationis internae et externae (67).

Articulus II. Cultus Dei communis (70); 29. Eius notio, divisio et necessitas (70); 30. Eiusdem partes et conditiones (72); 31. Dierum festorum celebratio 1) Sacra publica frequentando (73); 32. 2) A laboribus servilibus abstinendo (76); 33. Cultus Dei privatus et domesticus (78).

Articulus III. Fidei professio (79); 34. Officii huius notio et necessitas (79); 35. Officii huius divisio et indoles (80); 36. Principia practica quaedam inde deducta (81).

Articulus IV. Iuramentum (82); 37. Iuramenti notio, divisio, scopus (82); 38. Eiusdem honestas moralis (83); 39. Conditiones iuramenti (85); 40. Iuramenti obligatio et effectus (87); 41. Crimina iuramenti sanctitati opposita (88).

Articulus V. Votum (89); 42. Voti notio, divisio, finis, requisita, utilitas et necessitas (89); 43. Regulae in usum vota concipientis (91); 44. Obligatio, modus et qualitas voti adimplendi (92); 45. Mutatio voti (94).

Sectio II. Officia erga nosmetipsos generalia (96). 46. Notio et divisio (96); 47. Fundamentum officiorum erga nosmetipsos est: 1) Recta sui cognitio (97); 48. 2) Aequa sui aestimatio (99); 49. 3) Amor sui ordinatus (100).

Caput I. Officia erga animum (102). 50. Cura animi in genere (102); 51. Cura perficiendi facultatem cognoscendi (103); 52. Cura perficiendi facultatem sentiendi (105); 53. Cura perficiendi facultatem appetendi (106).

Caput II. Officia erga corpus et vitam (106). 54. Cura corporis in genere (106); 55. Cura vitae (107); 56. Cura sanitatis integritatisque corporis (108); 57. Cura laesam sanitatem restituendi (109); 58. Limites dictorum officiorum (111).

Articulus II. Vitia opposita (112); 59. Autochiria seu suicidium (112); 60. Causae et media autochiriae (115); 61. Mutilatio corporis (116).

Caput III. Officia erga statum externum et vitia opposita (117).

Articulus I. Officia status externi (117): 62. Cura status externi generatim (117); 63. Officium certam vitae rationem, statum seu vocationem eligendi (118); 64. Officium sedulitatis in vocationis negotiis (121); 65. Cura famae (123); 66. Modus hac in cura tenendus (124); 67. Cura opum seu bonorum fortunae (126); 68. Modus et limites huius officii (127); 69. Officium temperantiae: 1) Abstinencia et sobrietas (131); 70. 2) Decentia in vestitu (133); 71. 3) Castitas (135); 72. Castitatis species et obligatio (136); 73. Castitatis servandae media (139).

Articulus II. Vitia officiis status externi opposita (140): 74. Vitia sedulitati christianae opposita (140); 75. Vitia contra curam famae (141); 76. Vitia curae opum opposita (142); 77. Intemperantia in cibo potuque (144); 78. Vitia luxuriae (145).

Articulus III. Rectus temporis, gaudiorum, afflictionum et mortis visus (151): 79. Temporis aestimatio et rectus usus (151); 80. Usus moralis voluptatis et gaudiorum (152); 81. Usus afflictionum moralis (156); 82. Usus moralis mortis (159).

Sectio III. Officia aliis debita eorumque praevaricationes (162); 83. Officiorum aliis debitorum notio (162); 84. Amor proximi et quidem 1) Eiusdem notio et obligatio (163); 85. 2) Eiusdem proprietates (165); 86. 3) Species eiusdem (167); 87. Dilectio inimicorum (168); 88. Vitia amori proximi opposita (171).

Caput I. Officia animum proximi attinentia et vitia opposita (172). Articulus I. Officia erga animum proximi (172): 89. Cura animi aliorum in genere (172); 90. Officium institutionis aliorum (173); 91. Officium aedificationis in genere; in specie 1) officium boni exempli (174); 92. 2) Officium correctionis fraternae (176); 93. 3) Officium veracitatis (178); 94. Officium taciturnitatis et reticentiae (182).

Articulus II. Vitia opposita (184); 95. Scandalum (184); 96. Mendacium (187).

Caput II. Officia corpori aliorum debita et vitia opposita (189).

Articulus I. Officia corpori debita (189): 97. Cura corporis vitaeque aliorum (189); 98. Limites huius officii (189).

Articulus II. Vitia opposita (191): 99. Homicidium (191); 100. Procuratio abortus, item mutilatio et vulneratio (194).

Caput III. Officia erga statum externum proximi (196). 101. Cura status externi in genere (196).

Articulus I. Officia diversa aliorum statum externum attinentia (196): 102. Officia circa vocationis munus aliorum (196); 103. Officium bonam aliorum famam tuendi (197); 104. Officium humanitatis circa iusta aliorum gaudia vitae (198); 105. Officium bona fortunae aliorum tuendi (198); 106. Officium beneficentiae liberalitatis in alios seu officium dandae elemosynae (199); 107. Officium dandi mutuum (203).

Articulus II. Vitia dictis officiis opposita (206): 108. Vitia faemae proximi opposita (206); 109. Vitia curae opum proximi opposita (209); 110. Faenus iniquum ceu usurae crimen (211).

Articulus III. Officium restitutionis (213): 111. Restitutionis notio et obligatio (213); 112. Modus exercendi huius officii (216); 113. Restitutio in specie (219); 114. Causae a restitutione excusantes (222).

Pars III. ETHICA PARTICULARIS

1. Notio et divisio (224).

Sectio I. Societas privata (224).

Caput I. Societas coniugalis (224); 2. Eius notio, necessitas et dignitas (224); 3. Officia matrimonium inire volentium (227); 4. Officia coniugum communia (228); 5. Officia particularia mariti (229); 6. Officia particularia uxoris (230).

Caput II. Societas parentalis (231). 7. Eius notio, finis et officium educationis (231); 8. Officia prolium erga parentes, item cognatorum officiumque invicem (234).

Caput III. Societas domestica (235); 9. Officium patrum matrumque familias erga famulos (235); 10. Officia servorum (237).

Sectio II. Societas publica (237).

Caput I. Societas civilis (237). 11. Eius notio, finis et necessitas (237); 12. Officia imperantium (238); 13. Officia civium erga imperatores et patriam (239).

Caput II. Societas ecclesiastica (241); 14. Huius notio, finis, necessitas (241); 15. Officium clericorum (242); 16. Officium laicorum erga Ecclesiam eiusque ministros (243).

Pars IV. ASCESIS CHRISTIANA

1. Notio et divisio (245).

Sectio I. Subsidia virtutis christianae naturalia (246). 2. Vigilantia (246); 3. Fuga occasionum peccati (248); 4. Solitudo (249); 5. Conscientiae examen (250); 6. Frequens contemplatio dignitatis et beatitudinis ex virtute oriundae (251); 7. Lectio piorum librorum praeprimis Scripturae Sacrae (252); 8. Precatio et externa religionis exercitatio (255); 9. Exempla proborum et seria mortis recordatio (256).

Sectio II. Subsidia virtutis christianae positiva (257).

Caput I. A Christo instituta (257). 10. Gratia divina (258); 11. Sacramentum in genere (259); 12. Baptismus (261); Confirmatio (261); 14. Eucharistia (261); 15. Paenitentiae sacramentum (263); 16. Confessio (269); 17. Satisfactio (272); 18. Sacramenta caetera (272).

Caput II. Subsidia virtutis divinae et Ecclesiae auctoritate salutaria (274). 19. Indulgentia (274); 20. Ieiunium (275); 21. Cultus sanctorum imaginum et reliquiarum (277); 22. Ritus publici (278). Index rerum (279—286).

Rk. 12B. TRADITIONES IN UNIVERSAM
ARISTOTELICO-SCOTICAM PHILOSOPHIAM

Opis

Vel. 16,5 x 22 cm, str. 397. Uvezan u kožu. Stranice nisu numerirane. Ispisane su vrlo sitnim slovima i dosta nepregledno. Str. 340—362 su ispisane krupnijim slovima i neurednije. Uzrok tomu je vjerojatno bolest na što se auktor tuži u zaglavku. Uz korice i sprijeda i otraga nalaze se po dva prazna lista, samo je na 4. str. napisano: P. F. Philippi ab Ochieuja Lectoris Posegae in Slavonia. Ispred naslova stoji: A. D. 1726. 29. AUGUS. In Dei nomine Amen. Na kraju rukopisa piše: Finis: 1729. 28. Maij. Rukopis je u dobrom stanju. Pisan je od 29. 8. 1726—28. 5. 1729. Auktor je Filip Laštrić iz Očevije (1700—1783).

Sadržaj

Incipiunt feliciter traditiones in universam Aristotelico-Scoticam philosophiam. Praeludium (1); Prologus (2).

I. pars summularum: Quid et quotuplex sit terminus seu prima mentis operatio? (2): 1. De termino ut sic seu in communi (2); 2. De termino mentali, vocali et scripto (3); 3. De termino significativo, non significativo, concreto et abstracto (3); 4. De termino univoco, aequivoco, analogo, communi et singulari (6); 5. De terminis pertinentibus, impertinentibus, positivis, privativis et exponibilibus (7); 6. De terminis universalibus seu praedicabilibus et praedicamentalibus seu cathegoricis (8); 7. De quibusdam terminis in scholis quotidie usitatis (9); 8. De proprietatibus seu affectionibus terminorum (12); 9. De reliquis terminorum proprietatibus seu affectionibus (14).

II. pars summularum: De his quae ad secundam operationem intellectus spectant (15): 1. De voce, nomine, verbo et oratione (15); 2. Quid et quotuplex sit enuntiatio seu propositio (16); 3. De oppositione propositionum cathegoricarum seu simplicium (18); 4. De aequipollentia propositionum cathegoricarum absolutarum (19); 5. De conversione propositionum cathegoricarum absolutarum, simplicium (20); 6. De oppositione, aequipollentia et conversione propositionum modalium (21).

III. pars summularum: De his quae ad tertiam mentis operationem spectant: nempe de modis seu instrumentis sciendi (22): 1. De modis seu instrumentis sciendi ut sic seu in communi (22); 2. De modis sciendi in particulari (23); 3. De syllogismo, eius principiis, forma, figuris ac modis (26); 4. De primis principiis, regulis generalibus syllogismorum et particularibus figurarum uniuscuiusque (28); 5. De reductione modorum imperfectorum ad perfectos (30); 6. Quotuplex sit syllogismus

(33); 7. De syllogismo thopico et locis ac maximis eiusdem (34); 8. De syllogismo sophistico seu falsigrapho et eius fallaciis (37).

Incipiunt disputationes in Logicam magnam

Disputatio prooemialis quae erit *prima* in ordine: De natura Logicae (40): 1. Quid et quotuplex sit Logica? (40); 2. An habitus Logicae docentis et utentis distinguantur realiter (44); 3. An Logica sit scientia vel ars (48); 4. An Logica sit scientia realis vel potius rationalis (53); 5. An Logica sit scientia practica vel speculativa (55); 6. An et quomodo Logica sit necessaria ad alias scientias acquirendas (60); 7. Quodnam sit obiectum adaequatum et attributionis Logicae (64); 8. Quidnam sit principalis et adaequatus finis Logicae (70).

Disputatio secunda: De ente rationis (71): 1. Quid sit et an detur vel possit dari ens rationis (71); 2. An et quae sint causae et proprietates entis rationis chimerici (74); 3. Per quam intellectus operationem fiant entia rationis et in quonam eius formalitas consistat (83).

Disputatio tertia: De distinctione et identitatibus (87): 1. An cum identitate reali possit stare distinctio formalis ex natura rei et ante opus intellectus inter gradus metaphysicos (89); 2. An dentur praecisiones obiectivae ultra formales (94).

Disputatio quarta: De universali metaphysico seu natura communi (95): 1. An dentur naturae communes seu universale metaphysicum a parte rei ultra singularia (95); 2. An natura communis habeat a parte rei aliquam unitatem, et qualem (100); 3. An multiplicetur unitas formalis naturae ad multiplicationem individuorum et an natura sit una in multis, seu universalis per indifferentiam, vel per in existentiam, an potius per solam similitudinem (103).

Disputatio quinta: De universali logico (109): 1. An detur universale logicum et in quo consistat eius ratio constitutiva (109); 2. Per quem actum intellectus fiat universale logicum (113); 3. Quot sunt universalia seu praedicabilia (116).

De praedicabilibus in particulari. *Disputatio sexta*: De genere (119): 1. Utrum genus bene definiatur a Porphyrio (119); 2. Quomodo genus praedicetur de individuis (121); 3. Utrum genus possit salvari in unica specie et species in unico individuo (124).

Disputatio septima: De specie, secundo praedicabili (127): 1. An species bene definiatur a Porphyrio (127); 2. Per quodnam constituatur species in esse universalis (129); 3. An individuum bene definiatur a Porphyrio (131); 4. An ab omnibus individuis possit abstrahi aliqua ratio communis (133).

Disputatio octava: De differentia, tertio praedicabili (134): 1. Quid et quotuplex sit differentia (134); 2. In ordine ad quid

differentia constituitur in ratione universalis et tertii praedicabilis (136); 3. Utrum differentia includat genus et differentias superiores, et e contra (138).

Disputatio nona: De proprio, quarto praedicabili (140): 1. Quid sit proprium et per quid constituatur in ratione 4. universalis (140); 2. An proprium distinguatur et possit separari a suo subiecto (142).

Disputatio decima: De accidente, quinto praedicabili (144): 1. An accidens legitime sortiatur rationem universalis seu 5. praedicabilis; in qua et de eius definitione discutietur (144); 2. Quibus naturis conveniat universalitas accidentis, et responsum quorundam (146).

Tractatus de praedicamentis seu categoriis Aristotelis

Disputatio undecima paragraphica: De antepraedicamentis (148): 1. De primo antepraedicamento (148); 2. De secundo et tertio antepraedicamento (152).

Disputatio duodecima: De praedicamentis in genere (153): 1. Quid sit praedicamentum et de numero eorundem (153); 2. Quomodo praedicamenta distinguantur et quaenam in eis ponuntur (156).

Disputatio 13. in ordine: De praedicamento substantiae in particulari (160): 1. Quid sit substantia et quodnam sit eius genus supremum in hoc praedicamento (160); 2. Quodnam sit formale constitutum substantiae (162); 3. De divisione substantiae in primam et secundam (164).

Disputatio 14.: De quantitate, quae est primum praedicamentum accidentis absoluti (166): 1. De accidente in communi (166); 2. Quid sit quantitas et quaenam eius ratio constitutiva formalis (167); 3. Quotuplex sit quantitas et quaenam sint eius species (169).

Disputatio 15.: De qualitate, tertio praedicamento (171): Quaestio unica: quid, quotuplex et quas species habeat qualitas (171).

Disputatio 16.: De relatione, quarto praedicamento (173): 1. Quid et quotuplex sit relatio, et an relatio praedicamentalis distinguatur realiter ab extremis (173); 2. Utrum una relatio possit esse fundamentum alterius (177); 3. Utrum ad multiplicationem terminorum multiplicentur relationes (178).

Disputatio 17.: De sex ultimis praedicamentis (181): 1. De actione et passione (181); 2. De ubi et quando (181); 3. De situ et habitu (188).

Disputatio 18.: De postpraedicamentis (182).

Disputatio 19.: In libros Peri hermenelas seu de interpretatione: 1. An voces significant res et conceptus, et quid prin-

cipalius (186); 2. An propositiones de futuro contingenti absoluto sint determinate verae aut falsae? seu ex talibus contradictoriis an una sit debite vera et alia falsa (188).

Tractatus de syllogismo

Disputatio 20.: In libros priores (191): 1. An assensus conclusionis differat ab assensu praemissarum (191); 2. An assensus praemissarum necessisset ad assensum conclusionis (192).

Disputatio 21.: In libros posteriorum (194): 1. De demonstratione eiusque medio (194); 2. De effectu demonstrationis; ubi multa tanguntur (195).

Initium tractatum in universam Physicam ad mentem subtilissimi doctoris Ioannis Duns Scoti, omnium subtilium principis (203)

1. An Physica sit scientia rigorose et qualis (204); 2. Quodnam sit obiectum Physicae adaequatum et totale (206).

Incipit liber I. Physicorum

Disputatio prima.: De principiis rerum naturalium in communi (208). Quaestio unica: Quid, quot et quae sint principia corporis naturalis (208).

Disputatio secunda.: De primo principio corporis naturalis seu de materia prima (212): 1. An detur et quid sit materia prima (218); 2. An materia prima sit ita pura potentia ut nulum actum includat (215); 3. An materia prima possit existere absque omni forma (218); 4. De potentia materiae, qualis sit, an materialis an neutra (221); 5. An potentia naturalis materiae extendatur ad omnes formas? Seu an materia prima appetat omnes formas etiam corruptas? et an aequaliter singulas (222).

Disputatio tertia.: De forma substantiali (226): 1. Quid sit forma substantialis et quomodo fiat ex materia (226); 2. An etiam formae accidentales educantur omnes de potentia materiae (229); 3. An plures formae substantiales non subordinatae possint informare eandem numero materiam simul (232); 4. An eadem numero forma substantialis possit informare simul plures numero materias totales et adaequatas (237); 5. An detur in viventibus forma corporeitatis (239).

Disputatio 4.: De quibusdam pertinentibus ad privationem quam diximus esse tertium principium rerum naturalium (242).

Disputatio quinta.: De unione (243): 1. An unio sit entitas superaddita partibus componentibus (243); 2. An sufficiat unica unio in materia et forma ad hoc ut invicem unitae dicantur (246).

Disputatio sexta: De toto composito (248): Quaestio unica: An totum compositum substantiale distinguatur realiter a suis partibus simul sumptis et unitis (248).

Incipit liber II. Physicorum

Disputatio prima: De natura et arte (255): 1. Quid sit natura et an naturalitas in motu attendatur penes principium passivum tantum, vel vero etiam penes activum (255); 2. Quomodo ars a natura differt, et an eius opera possit attingere (259).

Disputatio 2.: De causis in communi (260): 1. Quid et quotuplex sit causa physica (261); 2. An causa sit prior et perfectior suo effectu (262); 3. Num plures causae possint sibi invicem esse causae, et idem effectus totalis produci a pluribus causis totalibus et adaequatis (265).

Disputatio 3.: 1. Quid sint causae, materialis et formalis, et quinam earum effectus (267); In quonam consistit causalitas materiae et formae in ordine ad totum compositum, et an eandem Deus possit supplere in proprio genere (268).

Disputatio 4.: De causa efficiente (270): 1. Quid sit causa efficiens, quotuplex, et an aliquid et quaenam eius causalitas (270); 2. De efficientia causae primae, et praecipue quaeritur: An Deus, qui est causa prima, concurrat immediate ad omnes effectus causarum secundarium (273); 3. Utrum Deus physice praedeterminet causas secundas ad agendum (279); 4. An creatura possit assumi ad producendos effectus supernaturales? Seu an detur in creatura potentia oboedientialis (283); 5. An causa efficiens necessario debeat existere ad hoc ut causet (287); 6. An idem possit agere in seipsum, seu an quod movetur ab alio necessario moveatur? Et an causa possit agere in distans (288); 7. An substantia sit immediate operativa (291).

Disputatio quinta: De causa finali (295): 1. Quid sit quotuplexque finis et in quo consistat causalitas finalis (295); 2. An solum bonum qua tale possit habere rationem finis an etiam malum aliquod (296); 3. Utrum finis sit vera et realis causa necne (299).

Distinctio 6.: Quaestio unica: De causis per accidens: instrumentali et ideali, quid sint (300).

Tractatus in reliquos libros Physicorum

Distinctio prima: De motu (303): 1. Quid sit et quotuplex motus et in quo consistat eius ratio formalis (303); 2. Plura circa motum conglobatim resolventur (304).

Disputatio 2.: De loco (307): 1. Quid et quotuplex sit locus, et an duo aut plura corpora possint esse simul in eodem loco

(307); 2. An idem numero corpus possit esse simul in duobus locis circumscriptive seu replicari (309).

Disputatio 3.: De vacuo: Quid et an dabile sit vacuum per aliquam potentiam in rerum natura (312).

Disputatio 4.: De continuo (314): Quid sit ex qualibus partibus constet continuum (314).

Disputatio 5.: De infinito (317): Quid sit et an dabile sit infinitum in creaturis (317).

Disputatio 6.: De tempore et duratione (321); Quid sit tempus et duratio, et in quo formaliter consistant (321).

*Incipit tractatus in libros de caelo et mundo
ac de elementis*

Disputatio 1.: An mundus fuerit ab aeterno creatus vel saltem potuerit fuisse creatus (323).

Disputatio 2.: An caeli sint compositi ex materia et forma? An materia eorum sit eadem cum materia sublunarium? Ubi et de quotuplicitate eorum (326).

Disputatio tertia [u rk. stoji: secunda]: De elementis tum in communi tum in particulari (329): 1. Quid, quotuplex, an generabile et corruptibile et unum ex alio immediate posset generari (329); 2. Quomodo elementa maneant in mixtis (333).

Tractatus in libros de anima

Disputatio 1.: De anima in genere (340): 1. An, quid et quotuplex sit anima (340); 2. An in eodem vivente possint esse plures animae (343); 3. Utrum anima sit divisibilis et in quas partes (345).

Disputatio 2.: Quid, quot et quomodo distinguantur potentiae animae (351).

Disputatio 3.: De anima vegetativa in particulari (256). Quid sit anima vegetativa, in particulari: quae eius potentiae et quomodo distinguantur; ubi et alia quaedam resolventur (356).

Disputatio 4.: De anima sensitiva in particulari (358): 1. Quenam sint potentiae animae sensitivae, et utrum activae sint et passivae (358); Quid et quotuplex sit obiectum sensibile, et an circa illud possit esse deceptio in sensu (360).

Disputatio 5.: De speciebus intentionalibus (361): Quid sint, an admittendae, qui earum effectus et causae (361).

Disputatio 6.: De potentiis et sensibus in particulari (364). Quid sit unusquisque sensuum internorum (364).

Disputatio 7.: De anima rationali in particulari (366): Utrum anima rationalis sit spiritualis (366); 2. Quot et quid sint potentiae animae rationalis et an admittendus sit intellectus agens et patiens; ubi utriusque munera explicabuntur (367).

Incipit tractatus in libros Metaphysices

Disputatio 1. quae est prooemialis: De dignitate et obiecto Metaphysicae (371): 1. Quodnam sit obiectum totale et attributionis Metaphysicae (371); 2. An Metaphysica versetur circa entia in particulari (374).

Disputatio 2.: De natura entis (374): 1. Quid et quotuplex sit ens, et an dicat unum conceptum tam formalem quam obiectivum respectu inferiorum (374); 2. An ens ut sic dicat conceptum unum perfecte praecisum ab ente reali et rationis nec non ab ente positivo et negativo (379); 3. Utrum sustineri possit quod ens ut sic dicat unam realitatem a parte rei communem Deo et creaturae (382); 4. An ens ut sic sit univocum Deo et creaturae, substantiae et accidenti (384); 5. [u rk. pod brojem 4.] An ens seu conceptus entis sit univocus respectu inferiorum (385).

Disputatio 3. [u rk. stoji: secunda]: De principiis et passionibus entis (386): 1. An et quae principia ens habeat, ac passiones seu proprietates, et quomodo ab ipso distinguantur (386); 2. An dictae proprietates de ente sint demonstrabiles (388).

Disputatio 4. [u rk. stoji: tertia]: Quid sit modus intrinsecus et quomodo de modis ac ultimis differentiis ens praedicetur (389).

Disputatio 5. [u rk. stoji: quarta]: De essentia et existentia. Quid sit essentia et existentia et quomodo distinguantur (391).

Disputatio 6. [u rk. stoji: quinta]: De ente a se et ab alio (393): 1. Utrum naturaliter possit demonstrari Deum esse (393); 2. Per quid constituatur ens ab alio seu creatura in esse talis entis (395).

Rk. 14. DE PHILOSOPHIA*Opis*

Vel. 17 x 22,5 cm, str. 378 nenumeriranih. Ukoričen u tvrdi papir. Na prvoj stranici piše: De Philosophia 1846. Bibliothecae S. Ioannis Baptistae de Sutinska Fratris Matthaei Mikić Cler. Prof. Rukopis je dobro sačuvan ali je vrlo nesređen. Vjerojatno se radi o bilješkama koje je za osobnu upotrebu pribilježio bogoslov Fra Mato Mikić g. 1846—1850. Obuhvaća razne materije: filozofiju, fiziku, astronomiju, geografiju i sl. Na str. 241—280 nalazi se: Mathesis adplicata, koju je 1819. pisao neki student Vincentius. U rukopisu ima dosta praznih stranica: 133—136, 179—190, 217—218, 220—240, Filozofijsko gradivo (logika, ontologija i psihologija) je izloženo dosta jasno i pregled-

no na prvih 88 stranicama. Na str. 50. stoji: Auctores Philosophiae Sigismundus Storchenau — Concionator et Historicus Ecclesiasticus, Odoardus Del Giudice — Physicam — Joannes Grammaticus Praefectus Bibliothecae Alexandrinae.

Sadržaj

1. Philosophiae notiones praeviae. *Logica*. Introductio in philosophiam (3).

Caput I.: Origo philosophiae (4); Utilitas philosophiae (6); 2. Periodus prima apud Graecos (6); 3. Divisio philosophiae (7); 4. Fons philosophiae. Scopus philosophiae (7); 5. Nexus philosophiae cum aliis scientiis (7); 6. Philosophiae evolutio apud Graecos aliasque nationes (7); 7. Facultas cogitandi (9).

Caput II.: De legibus supremis cogitandi (9); 2. Intellectus (10).

Caput III.: De conceptibus (10).

Caput IV.: 1. Origo conceptuum (10); 2. Divisio conceptuum (11); 3. Respectu formae regiminis (11); 4. Divisio conceptuum ratione intensionis (11); 5. Divisio conceptuum quoad intellectum (11); 6. Signa conceptuum (12); 7. Usus terminorum et leges (13); 8. Notio atque constitutio iudicii (13); 9. Constitutiva iudiciorum (13); 10. Divisio iudiciorum (14); 11. Divisio iudiciorum respectu quantitatis (14); 12. Iudicia respectu qualitatis (15); 13. Iudicia respectu relationis (15).

Caput V.: 1. Leges universales iudiciorum (16); 2. Iudicia respectu modalitatis (17); 3. Leges respectu relationis (18).

Caput VI.: 1. Origo, notio, constitutiva et divisio ratiocinationum (20); 2. Ratiocinia perfecta (21); 3. Leges generales syllogismorum (22); 4. Leges speciales syllogismi categorici (23); 5. Leges syllogismi hypothetici disiunctivi (25); 6. Leges pro syllogismis disiunctivis (26); 7. Syllogismus hibridus (27); 8. De syllogismis compositis et quidem perfectis (27); 9. Sorites. De dilemate (28).

Caput VII.: 1. De demonstratione recta (28); 2. De demonstratione fallaci (29).

Caput VIII.: 1. De methodo analitica (29); 2. De methodo synthetica (31); 3. Regulae in hac methodo servandae (31); 4. Regulae communes pro utraque methodo (32).

Caput IX.: 1. De methodo studentis (32); 2. De methodo disputandi (35).

Caput X.: 1. De arte critica (36); 2. De cognitione evidenti (37); 3. De evidentia metaphysica (38); 4. Regulae pro evidentia physica (38).

Caput XI.: 1. De cognitione obscura (38); 2. De morbis animi humani et errorum fontibus eorumque remediis (40); 3. Remedia contra praefata obstacula ignorantiae (42); 4. Fontes errorum quoad sensus et eorum remedia (43); 5. Remedia (46).

Caput XII.: 1. Errorum fontes ab auctoritate aliisque externis causis profluentes eorumque remedia (51); 2. An intimus animi sensus metaphysicam pariat certitudinem (52); 3. An requiratur ut homo animi intimum sensum requirat dubitatio universalis (52).

Sectio I. Metaphysica sive Ontologia

Caput I.: Metaphysica sive Ontologia (53); 2. De ente et eius speciebus atque natura (53); 3. De nihilo (53); 4. De possibili et impossibili, itemque futuro (55); 5. De cognitione (55); 6. Gradus cognitionis (57); 7. De cognitione principiorum (58); 8. Cognitione ultimorum principiorum (58); 9. De conscientia (59).

Caput II.: De criteriis veritatis cognitionum (60).

Caput III.: Communis naturae sensus (61).

Caput IV.: Testimonium sensuum externorum (63).

Caput V.: Auctoritas (64).

Sectio II. Pars altera Metaphysicae seu Ontologiae

Caput I.: Pars altera Metaphysicae seu Ontologiae (65).

Caput II.: 1. Categoriae (66); 2. De existentia (68); 3. Necessarium (69); 4. [u rk. preskočeno na broj 5.] De mutabili et immutabili (69).

Caput III.: De finito et infinito (70).

Caput IV.: De ente simplici et composito, toto et partibus (71).

Caput V.: 1. De essentia (71); 2. De entis unitate (72); 3. De veritate entis (73); 4. De bonitate entis (73); 5. De ordine, propositione et pulchritudine (74); 6. De distinctione (74).

Caput VI.: 1. De principiis (76); 2. De primo cognitionis principio (77); De principio existentiae (78); 3. De casu, fortuna et fato; 4. De vi et efficatia creaturarum (81).

De Psychologia (81—88): 6 poglavlja bez naslova.

Rk. 17. LOGICA

Opis

Vel. 15 x 21 cm, str. 374 nenumeriranih. Uvezan je u tvrde korice od papira. Na prvoj stranici piše: Spectat ad quotidianum usum Patris Philippi Kordić m. pr. Anno Domini 1879. Logica San= Severino. Rukopis ima dosta praznih stranica: 2, 4—46, 227—374. U dobrom je stanju.

Sadržaj

Introductio ad philosophiam (3); De ratiocinio (47); De natura, fundamento et elementis ratiocinationis (47); De spe-

ciebus ratiocinationis (49); De regulis in syllogismo servandis (51); De syllogismo hypothetico (54); De argumentationibus quae ad syllogismum accedunt (56); De vera natura inductionis incompletae (59); De syllogismo sophistico (61); De sophismatis in dictione (63); De sophismatis extra dictionem (65); De sophismatum solutionibus (67); De syllogismo dialectico (68); Quaeenam sint quaestiones dialecticae (70); De usu dubitationis et historiae ad investigationem veri (72); De locis ex quibus argumenta dialectica hauriuntur (74); De syllogismo demonstrativo (76); Praenotationes demonstrationis (76); De termino medio syllogismi demonstrativi (78); De variis demonstrationum generibus (81); De effectu demonstrationis sive de scientia (83); De scientia latiore sensu accepta (84).

Logicae pars tertia est *Methodologia* (88)

Caput I.: De methodo generatim spectata. De methodi natura atque utilitate (89); De regulis in methodo servandis (90).

Caput II.: De diversis speciebus methodi (91); De methodo psychologica, et primum de methodo empirica et methodo idealistica (93); Quaeenam sit methodus psychologico-rationalis (95); Utrum haec methodus ad scientiae adeptionem opportuna sit (98); De methodo ontologica (99).

Caput III.: De methodo eclecticica atque de methodo auctoritatis (104).

Caput IV.: Utrum diversae scientiae diversis methodis tractandae sint (108).

Caput V.: De methodo docendi. Quid sit docere (112); Quaeenam sit methodus qua scientiae tradendae sunt (113).

Ideologia

Caput I.: Excutiuntur philosophorum systemata circa originem idearum (115); De sensismo (115); De systemate ideatum innatarum in universum (117); De variis modis quibus systemata idearum innatarum a philosophis propugnatur (118); De transcendentalismo (126); De ontologismo, quid sit (131); Refutatur ontologismus (135); Nonnulla consecutaria ontologismi exponuntur (138); De psychologismo rationali (143).

Caput II.: De connexione sermonis cum cogitatione (147); De origine sermonis (153); De vi et potestate notionum universalium. Diversae philosophorum opiniones (154); Nominalismus et realismus refelluntur (155); De conceptualismo (158).

Criteriologia

Caput I.: De criteriis veri in universum spectatis. De veritate ac variis animi circa illam statibus (160); Quaeenam sint veritatis criteria (163).

Caput II.: De criterio quod dicitur conscientia. De vi huius criterii (165); Utrum ope conscientiae esse animi prout re vera in se est a nobis percipitur (167).

Caput III.: De criterio sensuum externorum. Sententia quae dicitur realismus naturalis exponitur et propugnatur (171); Oppositae sententiae refelluntur (173); Quaedam scepticorum atque idealistarum difficultates diluuntur (178).

Caput IV.: De criterio rationis. De ratione intuitiva (181); De ratione inductiva (182); De ratione deductiva (186).

Caput V.: De criterio memoriae. Veracitas huius criterii ostenditur (188); Nonnullae obiectiones diluuntur (189).

Caput VI.: De auctoritate humani testimonii (190); De humano testimonio spectato in se ipso (192); De traditione et de monumentis (195); Traditio quae est et ampla certam factorum notitiam nobis largitur (196); Monumenta certam notitiam factorum vel remotissimae antiquitatis nobis comparant (197); De historia (198).

Caput VII.: Quaedam quaestiones circa veritatem et certitudinem dissolvuntur. Utrum veritas logica sit propria iudicii an perceptioni etiam conveniat (200); Utrum veritas mutationis sit et progressus capax (202); Utrum certitudo diversos admittat gradus (204); Utrum veritates rationales decretis fidei adversari possint (205).

Caput VIII.: De scepticismo (206); Brevis scepticismi historia (207); Refutatur scepticismus (210); Scepticismus criticus speciatim refutatur (214).

Caput IX.: Utrum mens humana moraliter considerata verum assequatur (216); De auxiliis quibus mens humana moraliter spectata in veri investigatione adiuvanda est, et primum de Divina Revelatione (219); De sensu communi sapientum et de consensu omnium gentium (220); Corollarium ex theoriis iam demonstratis deducitur contra rationalistas et traditionistas (223—226).

Rk. 18. TRACTATUS I. DE ACTIBUS HUMANIS

Opis

Vel. 16,5 x 20,5 cm, str. 214. Nisu numerirane. Ukoričen je u tvrde papirnate korice. Dobro je sačuvan. Pisan je vrlo sitnim i čistkim slovima. Krcat je kraticama. Auktor mu nije poznat. Pisan je g. 1734. Pred naslovom na prvoj stranici stoji: Inc. 9. Iulii 1734.

Sadržaj

De actibus humanis (1)

Disputatio I. De voluntario et involuntario, et libero arbitrio: 1. Quid et quotuplex sit voluntarium (1); 2. Quidet quotuplex sit involuntarium (4); 3. An violentia causet involuntarium, eaque possit voluntati inferri (5), An saltem per subtractionem Divini concursus aut infusionem alicuius actus possit violentari voluntas (7); 4. An metus causet involuntarium (10); 5. An concupiscentia causet involuntarium (12); 6. An ignorantia causet involuntarium (13); 7. Quid sit vel an detur in homine in statu naturae lapsae liberum arbitrium (16); 8. An homo in statu naturae lapsae habeat liberum arbitrium (18); 9. Qualem indifferentiam agendi vel non agendi exigat libertas (20); 10. Explicat actus liberi arbitrii (21).

Disputatio II. De bonitate et malitia actuum humanorum: 1. Quid sit actus humanus seu moralis, et quid importat moralitas in actibus humanis (23); 2. An moralitas sit essentialis entitati physicae actus liberi (26); 3. Quid sit bonitas vel malitia actuum humanorum (29); 4. Unde actus humani desumant bonitatem vel malitiam moralem (31); 5. Utrum bonitas finis tollat malitiam electionis, et an idem actus possit esse bonus et malus moraliter (33); 6. Quomodo malitia et bonitas debeat esse volita ut eam actus humanus contrahat ex objecto et circumstantiis (38).

Disputatio III. De actibus externis et indifferentibus: 1. An actus exterior superaddat bonitatem aut malitiam actui interiori (40); 2. An actus externus prius habeat bonitatem vel malitiam quam internus (43); 3. An dentur actus indifferentes qui sint nec boni nec mali (45); 4. An et quomodo bonitas moralis dependeat a conformitate cum voluntate Divina (51).

Tractatus II. De conscientia (57):

Disputatio I. De conscientia recta et erronea (57);

Disputatio II. De conscientia probabili, dubia et scrupulosa (72).

Tractatus de Eucharistiae sacramento (93):

Disputatio I. De sacramento Eucharistiae secundum se (94);

Disputatio II. De materia et forma Eucharistiae (114);

Disputatio III. De conversione seu transubstantiatione (140);

Disputatio IV. De ministro, usu et effectibus huius sacramenti (170);

Disputatio V. De Sacratissimo Missae Sacrificio (191—204).

**Rk. 20. OPUSCULA PHYSICALIA IUXTA MIRAM
ANGELICI DOCTORIS [DOCTRINAM]**

Opis

Vel. 15 x 21 cm, str. 503. Uvezan u kožu. Stranice nisu numerirane. Pisane su sitnim slovima koja su dosta izbledila. Nije poznato vrijeme kad je rukopis pisan. Iz načina pisanja se može zaključiti da je dosta star. Ni auktor mu se ne može sa sigurnošću odrediti. Izgleda da je druga ruka na trećoj strani kasnije napisala: Patris Philippi Dulibich, sed ad usum Patris Bonaventurae de Csatichi.

Sadržaj

Praeludium (3); Utrum obiectum philosophiae naturalis sit ens mobile in communi (5); Utrum obiectum adaequatum philosophiae sit ens mobile radicale substantiale tantum (17).

Opusculum primum: De principiis entis naturalis (31) 1. Quot et quae sint principia entis naturalis (33); De materia prima (43): 1. Utrum materia prima sit corpus mutabile solum secundum raritatem et densitatem (45); 2. Utrum in rerum natura detur materia prima Aristotelica (49); 3. Utrum materia prima habeat actum entitativum (53). Appendix: Utrum materia prima habeat actum metaphysicum (58); 2. Utrum materia prima habeat propriam existentiam (72); Utrum materia prima saltem per potentiam Dei absolutam possit existere sine forma (92); Utrum potentia proxima receptiva et substantiativa formae sit de eius essentia (107); 5. Utrum materia prima sublunaris appetat omnes formas etiam omissas (114); Utrum materia prima sit ingenerabilis et in corporibus (126); De forma substantiali (128); Quid sit formam educi de potentia materiae (131); 6. Utrum forma substantialis sive materialis sive spiritualis cum secunda productione fuerunt eductae de potentia materiae (135); 7. Utrum formae caelorum et elementorum in prima productione de facto fuerunt eductae de potentia materiae (144); De privatione substantiali (155); 8. Quomodo privatio principiat formaliter mutationem generativam entis realis (156); De toto composito substantiali physico (164); 9. Utrum detur unio substantialis realiter distincta inter materiam et formam (168); 10. Utrum totum physicum realiter distinguitur a suis partibus unitis (184).

Opusculum secundum: 1. De natura, arte et violento (203); 2. Utrum materia prima sit vere et proprie natura (206); 3. Utrum forma substantialis sit vere et proprie natura (207); 4. Utrum anima rationalis sit vere natura (208); 5. Utrum materia et forma caelorum et elementorum sint vere natura (209);

6. Utrum compositum substantiale et accidentale possit dici natura (211); 7. Quomodo ars distinguatur a natura (212); 8. Utrum ars propria virtute possit efficere opera naturae (213); 9. Quid sit violentum et quotuplex (215). De causis in communi (215); Utrum causa debet realiter distingui ab effectu (218); Utrum causa principalis aequivoca sit simpliciter nobilior suo effectu, univoca sit aequae perfecta (221); 1. Utrum idem numero effectus possit produci a duplici causa totali eiusdem generis et ordinis divisive sumptis (223); 2. Utrum duae causae totales adaequatae et non subordinatae eiusdem generis et ordinis possint simul producere eundem effectum (241); 3. Utrum causae sint invicem causae (255); De causis in particulari, et primo de materiali et formali (256); 4. Quaenam sit causalitas materiae et formae, et an distinguantur realiter a propriis entitatibus (257); De causa efficienti (259); Utrum substantia sit immediate operativa (250); De causa instrumentali (279); Utrum de ratione instrumenti physici sit agere mediante virtute intrinsece participata a principali causa (280); Utrum bonitas finis realis sit ratio formalis finalizandi in actu primo (290); Quaenam sit causalitas finis (297).

Opusculum tertium: De motu (304); Utrum motus realiter distinguatur a termino ad quem (306); De actione et passione (310); Utrum actio formaliter transiens subiectatur in passio (311); De infinito (320); Utrum repugnet dari infinitum in actu secundum magnitudinem (321); Utrum supernaturaliter possit dari infinitum secundum multitudinem (330).

Opusculum quartum: De loco (341); Quibus conveniat esse in loco et habere ubi (343); Utrum duo corpora possunt penetrari et esse in eodem loco (345); Utrum idem corpus possit esse supernaturaliter circumscriptive in duplici loco (357); Utrum detur vacuum in rerum natura et an sit possibile per vires naturales (372). De tempore (376); Utrum tempus existat per partes an vero solius instantis ratione (377); Utrum tempus distinguatur a motu et universaliter an duratio realiter distinguatur a re durante et existente (389).

Opusculum quintum: A quo desumatur unitas formalis motus (391); Quid requiratur ad unitatem numericam motus (392); Utrum aliqui motus contrariantur, et unde sumatur eius contrarietas (393); Quodnam sit constitutum essentielle qualitatis praedicamentalis (395); Utrum substantia materialis independenter a quantitate actuali habeat partes entitative distinctas (398); Utrum continuum componatur ex solis indivisibilibus (414); Appendix in qua afferuntur aliquae rationes efficaces thomistarum et solvitur argumentum Zenonis (426); Utrum in continuo dentur indivisibilia tam continuativa quam terminativa (429); Utrum omnes partes continui sint actu distincte

(439); De modis incipiendi et desinendi rerum (447); Utrum motus et tempus incipiant extrinsece et desinant extrinsece (449); Quomodo incipiant et desinant res permanentes per motum (450); Utrum res permanentes incorruptibiles connaturaliter loquendo principiant et desinant intrinsece (452); De maximo et minimo (454); Utrum viventia habeant terminum intrinsecum magnitudinis et parvitatem connaturaliter loquendo (455); Utrum repugnet non viventia nullum habere terminum intrinsecum magnitudinis (456); Utrum inanimata habeant terminum intrinsecum parvitatatis (458).

Opusculum septimum: De comparatione moventium et mobilium (459); Utrum omne quod movetur necesse ut ab alio moveatur (460); Utrum projecta moveantur per aliquem impulsu sibi additu (467); Utrum agens possit naturaliter agere in distans (468).

Opusculum octavum: De aeternitate mundi (471); Utrum mundus potuisset esse ab aeterno quantum ad res permanentes (471); Utrum res successivae potuissent esse ab aeterno (478); Utrum causa prima immediate immediatione supponit concurrat ad omnes actiones et effectus causarum secundarum (485); Utrum praeter concursu simultaneu Dei detur etiam praevious (493—504).

Rk. 24. INSTITUTIONES METAPHYSICAE

Opis

Vel. 12,5 x 19,5 cm, str. 268. Iz naslova na početku rukopisa znamo za auktora i godinu pisanja: Institutiones metaphysicae quas conscripsit Ladislaus Horváth e praelectionibus clarissimi Domini Francisci Horváth Dioec. Sabar. Presbiteri Logicae, Metaphysicae ac Phylosophiae Moralis Professoris publ. ordinarii. Sabariae 1798. P. Lucae Deretich. Rukopis je dobro sačuvan.

Sadržaj

Notiones quaedam ex metaphysica ad *ontologiam* pertinentes (1); De principio contradictionis (1); De principio rationis sufficientis (8); De possibili et impossibili (8); De essentia, existentia et attributis (16); De uno, identitate et distinctione (20); Quid totum (21); De ente finito et infinito (27); De principio et causa (37).

Ad cosmologiam: De natura et origine mundi (44); De loco, spatio et tempore, item de replicatione et compenetratione (51);

De fato multiplici, item de naturali et supernaturali, in libro *De Miraculis* (62); De perfectione mundi (68).

Ad psychologiam: De cognoscendi facultate humanae mentis (73); De facultate imaginandi et de somniis (78); De superiore humanae mentis cognoscendi facultate. De intellectu, intellectione, intelligere et ratione (78); De memoria (79); De appetitu et voluntate (79); De natura et origine humanae mentis (111); De immortalitate humanae mentis (120); De commercio animae cum corpore (137); De idearum origine ac natura (149); De animabus bestiarum (159).

Dissertatio quarta complectens *Theologiam naturalem*: De existentia Dei et quibusdam attributis (178); De operatione Dei (218); De providentia Dei bonitateque ac iustitia (223); De religione erga Deum (236); Christus est verus Deus (253); De Religione christiana (262—268).

Rk. 25. SYSTEMA PHILOSOPHIAE FUNDAMENTALIS SIVE LOGICA

sub M. V. P. L. Philippo Krainer tradita

Opis

Vel. 11,5 x 18,5 cm, str. 76. Nisu numerirane. Rukopis je na kraju oštećen. Nedostaje nekoliko stranica. Pisan je u čehoslovačkoj. To se vidi iz naslovne stranice gdje stoji: descripta per ... Koplich [ime izbrisano] in venerabili conventu Nitriensi ad SS. AA. Petrum et Paulum. Na zadnjoj stranici je napisano: 1831. Možda je tada rukopis završen.

Sadržaj

Aetymon philosophiae (1); Introductio in Logicam (5); Notio Logicae naturalis et artificialis (6).

Pars I. Logicae seu *Logica theoretica* (7)

1. De idels et terminis (8); Idea, eius characteres et obiectum. Varia obiectorum genera (10); Varia notionum genera (15); De idearum signis et eorum usu (22); Termini natura, divisio (22); De vocabulorum usu (24); Definitio (25).

2. De iudicio (28); De natura et divisione iudicii (28); De propositionibus et eorum generibus (31); Natura propositionis (31); Ratione qualitatis (34); Ratione oppositionis (35); De di-

versa terminorum in propositionibus suppositione (39); Natura et divisio suppositionis (39); Regulae de suppositionibus (42).

3. De ratiocinatione in genere (45); Ratiocinii natura, eius partes (46); Leges et principia ratiocinii (50); De argumentatione in genere et specie (52); Argumenti notio et eius species (53); Syllogismi notio, divisio et leges (53); Regulae syllogismorum simplicium (54); Explanatio harum legum (56); Regulae syllogismorum compositorum (61); De reliquis argumentationum speciebus (64); De argumentatione sophistica (69); Rebus gerendis modum describit quidam (72—76).

Rk. 26. TRACTATUS DE ACTIBUS HUMANIS

Opis

Vel. 12,5 x 18 cm, str. 266. Rukopis je ukoričen u tvrde papirnate korice. Stranice nisu numerirane. Na početku se nalaze 4 prazne stranice a na kraju 2. Nije poznat auktor kao ni vrijeme pisanja.

Sadržaj

1. Quid sit actus humanus (2); 2. De voluntario (8); 3. De involuntario (22); 4. De causis involuntarii (25); 5. De ignorantia quatenus est causa involuntarii (29); 6. [u rk. piše: 4.] An datur ignorantia invincibilis iuris Divini et naturae (34); 7. An ignorantia invincibilis excuset nedum a culpa sed et a peccato (48); 8. De metu (57); 9. De concupiscentia (74); 10. De moralitate actuum humanorum (83); 11. De principijs ex quibus deponitur bonitas vel malitia actuum moralium (86); 12. Quid et quotuplex sit circumstantia actuum moralium (98); 13. De bonitate vel malitia actus externi (109); 14. De merito actuum moralium (120); 15. An dantur actus indifferentes in indivīduo (142); Casuum moralium I. (155); De voto (156); De ieiunio (176); De horis canonicis (243—266).

Rk. 29. ORIGO PHILOSOPHIAE

Opis

Vel. 21 x 29,5 cm. Rukopis se sastoji iz dva dijela. Prvi ima 35 strana a drugi 39. Uredno je pisan i vrlo dobro sačuvan. Auktor nije poznat, a pisan je u prošlom stoljeću.

Sadržaj

1. Origo philosophiae (1): De prima mentis operatione (2), De attentione mentis (4), De conceptu intuitivo (5), De termino transcendentali (6), De supremis notionibus (7), De conceptibus (8), De terminis (9), De terminorum proprietatibus (10), De divisione (12), De definitione (14), De signis externis iudiciorum (19), De propositionum proprietatibus (23), De propositionibus aequipollentibus (24), De ratiocinio. Ratio et definitio eius (25); 2. Syllogismi definitio et partes (26); 3. Syllogismus materialiter et formaliter verus (27); 4. Legitimitas concludendi (27); 5. Possibilitas argumentationis (28); 6. Divisio syllogismorum generalis (28); 7. Fundamentum syllogismi categorici (29); 8. Leges syllogismi (29); 9. Rectitudo et utilitas syllogismi (30); 10. De figuris syllogismi categorici (31); 11. De modis syllogismi (32); 12. De reductione modorum (32); 13. De inventione medii termini (33); 14. De syllogismo hypothetico (34); 15. De syllogismo disiunctivo [samo naslov] (35).

Altera pars logicae: Logica materialis

1. De definitione et nomenclatione eius (1); 2. Quid veritas et falsitas generatim (1); 3. De veritate materiali (2); 4. De divisione veritatis materialis (3); 5. Generatim de ignorantia, dubio, opinione et certitudine (3); 6. De divisione certitudinis (4); 7. Notiones quaedam speciales de certitudine (5); 8. Relatio certitudinis ad evidentiam (6); 9. De probabilitate (7); 10. De humanae ignorantiae causis (8); 11. De errore (8); 12. De facultate cognoscendi inferiore (10); 13. De facultate cognoscendi superiore (11); 14. De sensu naturae communi vel lumine naturae (12); 15. De idearum universalium obiectiva realitate (14); 16. De axiomatibus (18); 17. De principio contradictionis (19); 18. De principio causalitatis (20); 19. De scientia (25); 20. De initio philosophandi (27): De veracitate sensuum (30), De corporum existentia (32), De immediata corporum perceptione per sensum externum (34), De veracitate conscientiae (35), De veracitate intellectus (37), De veracitate rationis (37), De scepticismo (38), De criterio veritatis interno (39).

Rk. 37. PHILOSOPHIA

Opis

Vel. 19,5 x 25 cm, str. 105. Ukoričen u tvrde korice. Lijepo je pisan i dobro sačuvan. Na 104. strani piše: Ego Fr. Marianus Ianjčić cum summa diligentia et magno conatu hancce Philosophiam praescripsi. Florentiae, Anno Domini 1865. m. pr. Na

početku se nalaze 4 nenumerirane stranice. Na prvoj piše: Post varia fata haec Philosophia medio pecuniae pervenit ad manus fr. Francisci Franjković professoris amatorum sapientiae. Anno Salvatoris mundi 1874.

Sadržaj

Prooemium in philosophiam, de spiritu verae philosophiae (1); Notiones praeliminare. Philosophia duplici sub aspectu potest considerari (2); De praecipuis philosophiae definitionibus hactenus traditis (4); De philosophiae proprietatibus (7); De philosophiae divisione (8).

De Antropologia (8)

Caput I.: 1. De animae humanae facultatibus (9); 2. Potentiae primariae animae humanae sunt tres id est: sensitivitas, intelligentia et voluntas (9).

Caput II.: 1. De sensitivitate (9); 2. De phantasia et imaginatione sensitiva (13); 3. De instinctu sensitivo (14); De intelligentia (15). De existentia immediatae perceptionis (16); De reflexione (19); De iudicio (21); De ratiocinio (27); De analysi (31); De memoria (32); Dotes memoriae (33); De imaginatione intellectiva (33); De facultatibus moralibus (35).

Ontologia

Ontologia generalis (38): 1. De supremo et universalissimo principio totius scibilis in genere (39); 2. De universalissimo scibilis principio in specie (41).

Ontologia particularis (48): 1. De ente (48); De ente in se. De ente in relatione cum suis attributis (53); 2. De attributis absolutis entis. Ens est a se (53); De attributis internis entis (59); 3. De ente in relatione cum suis attributis relativis externis (61).

De Cosmologia

1. De actu creativo (74); 2. De natura actus creativi. Descriptio actus creativi (75). Terminus intrinsecus et extrinsecus actus creativi (75); 3. De existente (78); De internis attributis existentis (88); Existens est spatium et tempus reale (89); Spatium reale est existens qua unum et qua trinum tempus reale (90); Spatium et tempus realia non sunt continua (91); De externis attributis existentis (92); De prima mentis operatione et utrum iudicium distinguatur ab idea (93); Quo in loco anima sentiat (94); Protologia (96); De primo psychologistico (96); De primo transcendentalistico (100); Series praecipuorum errorum philosophorum (101—105).

Rk. 44A. PHILOSOPHIA

Opis

Vel. 14,5 x 21 cm, str. 317. Nisu numerirane. Ukoričen je u zelenkaste korice. U dobrom je stanju. Dosta je nesređen glede rasporeda građe. Vjerojatno se radi o studentskim približkama. Na 49. strani piše: *Fratrīs Franciscī Gašić alias Musić 1879*, a na 317. strani stoji: *Perscripsit fr. Franciscus Gašić 1880*.

Sadržaj

Explicantur termini (1); Quaedam voces philosophiae operam navantibus scitu necessariae (1); De definitione in genere (3); Prolegomena (7); 1. Origo philosophiae. Notio philosophiae (7); 2. Finis philosophiae (9); 3. Obiectum (9); 4. Momentum (10); 5. De divisione in genere (11).

Logica (14)

6. Notio logicae (14); 7. Studii logicae utilitas (15); Divisio (16).

Pars I. Logica formalis (17): 9. Definitio (17); Divisio (18).

Sectio I. De cogitationis ratione (18): 11. Cogitationis vera ac propria ratio (18); 12. Cogitationis ad cognitionem relatio (22); De legibus supremis cogitandi (23).

Sectio II. De triplici mentis operatione (27). Caput II. De idea seu conceptu (27); 13. Ideae notio (27); 14. Idearum divisio (28); 16. Conclusio (35); Ideae inter se invicem comparatae (36); De idearum abstractione (37); De idea prout signis extra mentem profertur (39); Terminorum divisio (41); Usus terminorum (43); Interpretatio vocabulorum (45); Logica differt (46); Totum divisum (47), Membra dividenda (47), Fundamentum divisionis (48); Dispositio logica (49).

Caput II. De iudicio (51); 18. Iudicii notio eiusque incholes et elementa (51); De natura iudicii (52); An iudicium sit actus mentis positivus (53); An iudicium sit actus simplex (54); Propositio (55); Iudicium est actus omnino simplex (55); An iudicium pertineat ad intellectum vel ad voluntatem (57); De materia et forma iudicii (58).

Divisio iudiciorum (60); Divisio iudiciorum respectu absoluto (60); Divisio iudiciorum respectu quantitatis (61); Divisio iudiciorum respectu qualitatis (64); Divisio iudiciorum respectu relationis (64); Divisio iudiciorum respectu modalitatis (69); Divisio iudiciorum respectu relativo (71); A. Identitas iudiciorum (71); B. Diversitas iudiciorum (72); De iudiciis subalternis (73); De iudiciis conversivis (73); De iudiciis oppositis (74);

Contrapositio iudiciorum (77); Leges iudiciorum (83); Leges speciales iudiciorum (84); Lex I. pro iudiciis categoricis (84); Lex II. pro iudiciis hypotheticis (87); Lex III. pro iudiciis disunctivis (87); Lex IV. pro iudiciis compositis (88); Lex V. pro iudiciis problematicis, contingentibus et necessariis (89); Lex VI. pro iudiciis aequipollenticis (!) (90); Lex VII. pro iudiciis subalternis (91); Lex VIII. pro iudiciis conversivis (92); Lex IX. pro iudiciis contradictoriis (96); Lex X. pro iudiciis contrariis (98); Lex XI. pro iudiciis subcontrariis (100).

De propositionibus (101); Diversae propositionum denominationes (106); De ratiocinio (108); De syllogismo (110); De ratiocinatione (113); De speciebus ratiocinationis (116); De regulis in syllogismo servandis (119); De syllogismo hypothetico (123); De argumentationibus quae ad syllogismum accedunt (126); De vera natura inductionis incompletae (130); De syllogismo sophistico (133); De syllogismo dialectico (142); De usu dubitationis et historiae ad investigationem veri (147); De syllogismo demonstrativo (152); De effectu demonstrationis sive de scientia (159).

Logicae pars tertia est Methodologia (166)

Caput I. de Methodo generatim spectato (167); De methodi natura atque utilitate (167); De regulis in methodo servandis (168).

Caput II. De diversis speciebus methodi (170); De methodo psychologica, et primum de methodo empirica et methodo idealistica (172); Quatenam sit methodus psychologico-rationalis (174); De methodo ontologica (180).

Caput III. De methodo eclectica atque de methodo auctoritatis (185).

Caput IV. Utrum diversae scientiae diversis methodis tractandae sint (190).

Caput V. De methodo docendi: Quid sit docere declaratur (195); Quatenam sit methodus quae scientiae tractandae sunt (196).

Ideologia (198)

Caput I. Excipiuntur philosophorum systemata circa originem idearum (198): De sensismo (198); De systemate idearum innatarum in universum (200); De variis modis quibus systemata idearum innatarum a philosophis propugnatur (202); De transcendentalismo (210); De ontologismo (215); De psychologismo rationali (226).

Caput II. De connexionione sermonis cum cogitatione. Utrum possit sine sermone cogitatio evolvi (228); De origine sermonis

(234); De vi et potestate notionum universalium. Diversae philosophorum opiniones recensentur (236); Nominalismus et realismus refelluntur (238); De conceptualismo (241).

Criteriologia (245)

Caput I. De criteriis veri in universum spectatis: De veritate ac variis animi circa illam statibus (245); Quatenam sint veritatis criteria (248).

Caput II. De criterio quod dicitur conscientia. De vi huius criterii (251).

Caput III. De criterio sensuum externorum: Sententia quae dicitur realismus naturalis exponitur et propugnatur (256); Oppositae sententiae refelluntur (259).

Caput IV. De criterio rationis (256); De ratione intuitiva (265); De ratione inductiva (267); De ratione deductiva (270).

Caput V. De criterio memoriae: Veritas huius criterii ostenditur (272).

Caput VI. De auctoritate humani testimonii (274): De humano testimonio spectato in se ipso (276); De traditione et de monumentis (280); De historia (283).

Caput VII. Quaedam quaestiones veritatem et certitudinem dissolvunt: Utrum veritas logica sit propria iudicii an perceptioni etiam conveniat (286); Utrum veritas mutationis sit et progressus capax (288); Utrum certitudo diversos admittat gradus (289); Utrum veritates naturales decretis fidei adversari possint (291).

Caput VIII. De scepticismo (293).

Caput IX. Utrum mens humana moraliter considerata verum assequatur (303—317).

Rk. 44B. LOGICA

Opis

Vel. 14,5 x 20,5 cm, str. 153. Nisu numerirane. Ukoričen u crveno platno. Iz istog je izvora kao i rk. 44A, ali se od njega razlikuje negdje drukčijim rasporedom, ispuštanjem ili skraćivanjem teksta. U dobrom je stanju. Na početku rukopisa piše: *Philosophia sive Logica perscripta per fratrem Ioannem Turbić de Teševu clericum simpliciter professum Anno Domini 1879. Sutiskae die 24 octobris Anno Domini 1880. Na str. 101. stoji: Ego Petrus Turbić m. p., a na str. 117. je napisano: Ego fr. Raphael Barišić de Očevija m. p. a. 1880 die 5 octobris.*

Sadržaj

Explicantur termini (1); Philosophia. Prolegomena (9); Logica (14); Pars I. Logica formalis (17); Sectio I. De cogitationis ratione (19); Sectio II. De triplici mentis operatione (24): Caput I. De idea seu conceptu (24); Caput II. De iudicio (43); De natura iudicii (54); Divisio iudiciorum (62); Leges iudiciorum (82); De propositione in genere (96); De ratiocinio (110); De syllogismo (112); De ratiocinatione (121); Quaedam quaestiones circa veritatem et certitudinem dissolvuntur (128); De scepticismo (133); Criticismus tum in exorsu tum in methodo tum in conclusione systema sibi repugnans se prodit (139); Utrum mens humana moraliter considerata verum assequatur (141); De auxiliis quibus mens humana moraliter spectata in veri investigatione adiuvanda est et primum de revelatione divina (144); De sensu communi sapientum et de consensu omnium gentium (146); Corollarium ex theoriis iam demonstratis deducitur contra rationalistas et traditionalistas (149—153).

*Rk. 47. METAPHYSICA**Opis*

Vel. 17 x 21 cm, 100 pisanih stranica. Ukoričen je u tvrde papirnate korice. Stranice su numerirane. Nije poznat auktor kao ni vrijeme pisanja. U dobrom je stanju.

Sadržaj

Metaphysicae notio, obiectum, dignitas, partitio (1); Metaphysica generalis (3); Ontologiae notio, sphaera, valor; De ente reali quaedam notiones (3); De essentiae notione, partitione, cognitione et attributis; De principio individuationis (9); De existentia et essentia mutuo comparata (15); Quid et quotuplex possibilitas (17); De enuntiabilium (iudiciorum) circa res contingentes veritate (27); De pulchro (44); De finito et infinito (47—100).

*Rk. 53. INTRODUCTIO IN PHILOSOPHIAM**Opis*

Vel. 14,5 x 20,5 cm, str. 126. Numerirane su samo do 30. str. Rukopis nije ukoričen i dosta je oštećen. Pisao ga je fra Mihael Franjković iz Vareša god. 1866—67.

Sadržaj

Notiones praeliminares (1); Origo philosophiae (6); Divisio, obiectum et fons philosophiae (8); Scopus philosophiae (9); Utilitas philosophiae (10).

Introductio in logicam (12): Notio logicae (12); Obiectum et scopus logicae. Divisio logicae (13); De legibus supremis cogitandi (14); De praecipuis operationibus intellectus (16).

Caput I. De conceptibus: Notio conceptuum (17); Origo conceptuum (18); Divisio conceptuum (19); Signa conceptuum. Notio et divisio signorum (24); Conceptus terminorum. Usus terminorum et leges (25).

Caput II. De iudiciis: Notio iudiciorum (27); Constitutiva iudiciorum (28); Divisio iudiciorum (29).

Caput III. De ratiociniis: Notio ratiociniorum (44); Constitutiva ratiociniorum (45); Divisio ratiociniorum. De ratiociniis perfectis simpliciter (46); Constitutiva syllogismi (46); Divisio syllogismi (47); De sorite (50); De dilemmate (50); De epiche-remate. De inductione (51); De analogia (52); Reductio enthymematis (52); Reductio syllogismorum hybridorum. Reductio soritis (53); Reductio epicherematis. Reductio inductionis et analogiae. Leges ratiociniorum (54); Leges generales ratiociniorum. Leges speciales syllogismi categorici (55).

Pars II. philosophiae methodicae. Notio et divisio methodi (58); Leges syllogismi hypothetici. Leges syllogismi disiunctivi (59); Leges progressivae pro sorite (62); Leges pro sorite regressivo.

Leges pro dilemmatis (63); Pars II. philosophiae methodicae. Notio et divisio methodi. Scientifica et popularis (64); Notio definitionis et divisio (66); Leges definitionis (67); Notio divisionis (68); De veritate cognitionum in genere eiusque speciebus (69); De criterio veritatis logicae (70); De falsitate cognitionis. Origo et causa errorum generalis (72); Causae errorum speciales. Naturalis intellectus limitatio. Morbi intellectus (73); Pravi voluntatis affectus (74); Praejudicia (75); Vitiosa corporis constitutio (76); Perversa educatio. Prava cum aliis consuetudo. Remedium generale errorum (77); Remedia specialia errorum (79); Remedia specialissima errorum (80); Notio certitudinis. Notio demonstrationis. Principia demonstrationis (82); Notio incertitudinis (83); De horizonte cognitionum in genere et eius determinato (84); De ignorantia eiusque speciebus (86); De modis cognitiones nostras ampliando perficiendis. Notio et divisio experientiae (87); Notio et divisio meditationis (88); De modis derivativis cognitiones aquirendi. De methodo lectione veritatem comparandi (89); De methodo veritatem disputatione invenien-
di.

Introductio in metaphysicam. Notio metaphysicae. Aetymologia (92); Obiectum et divisio metaphysicae (94); Utilitas metaphysicae (96); Dotes metaphysicae (97).

Metaphysicae purae pars I. Archologia. Definitio cognitionis.

Elementa cognitionis (99); Species cognitionis (100); Gradus cognitionis (106); Determinatio principiorum absolute ultimorum omnis cognitionis (110); Origo conscientiae (123—126).